

Asia: VN/6909/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen keston muuttamisesta harkinnanvaraiseksi ja keston jatkamisen edellytyksistä (88 §:n 1 momentin 1 kohta ja 89 §:n 1 momentti)

Lohjan kaupunki ja Lohja-Karkkila työllisyyspalvelut kiittävät mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston luonnokseen hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta.

Katsomme, että työvoimaviranomaisen harkintamahdollisuuksien lisääminen ja sääntelyn selkiyttäminen on tarkoituksenmukaista.

a. Työttömyyden pitkittymisen todennäköisyyden arvioimisesta luopuminen (nykyisessä 82 §:n 2 momentissa: "Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.")

Pidämme kannatettavana sitä, että työttömyyden todennäköisen pitkittymisen arvioinnista luovutaan.

b. nykyinen ryhmä "ei ole ollut ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana" muutettaisiin muotoon "ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana" (82 §:n 1 momentin 5 kohta).

On kannatettavaa, että muu kuin vakinaiseksi katsottava ansiotyö ei estäisi palkkatuen myöntämistä. Näkemyksemme mukaan käsitettä "vakainainen ansiotyö" on kuitenkin hyvä vielä täsmentää.

c. muun samoihin palkkakustannuksiin myönnetyn tuen huomioiminen (84 §:n 1 mom. 6 kohta)

Ei lausuttavaa.

3. Lausuntonne säädösteknisistä muutoksista

Ei lausuttavaa.

4. Lausuntonne vaikutusten arvioinnista

Ei lausuttavaa.

5. Lausuntonne starttirahaa koskevasta ehdotuksesta

Pidämme ehdotusta yhdenmukaisesta ansaintaperusteisesta käytännöstä hyvänä ja perusteltuna.

Starttirahaa koskeva sääntely perustuu lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä. Lain 99 §:n mukaan starttirahan tarkoituksena on turvata yrittäjän toimeentulo yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Lain 101 §:n 3 momentissa todetaan, että jos starttirahan saajalla on starttirahakauden aikana yritystoimintaan liittymättömiä tuloja, tulojen määrä vähennetään starttirahan määrästä.

Lain sanamuodossa ei kuitenkaan määritellä, tuleeko yritystoimintaan liittymättömät tulot kohdistaa maksupäivän vai ansainta-ajan perusteella. Tätä ei ole täsmennetty myöskään lain esitöissä. Näin ollen lain tulkinta jää viranomaisen harkintaan, ja sekä maksuperusteinen että ansaintaperusteinen tulkinta ovat mahdollisia. Tämä tulkintavara on tunnistettu myös käytännössä ja eri työllisyysalueet soveltavat lakia eri tavoin.

Katsomme ansaintaperusteisen mallin helpottavan ja osaltaan nopeuttavan yritystoiminnan käynnistämistä varsinkin niiden henkilöiden kohdalla, joilla yritystoiminta alkaisi esimerkiksi työsuhteen päättymisen jälkeen ja joilla palkka- tai muiden tulojen maksuja kohdistuisi yritystoiminnan aloittamisen jälkeiseen aikaan.

Näkemyksemme mukaan ansaintaperusteinen maksatus voi vähentää tarvetta jälkikäteisille selvityksille, korjaaville päätöksille ja takaisinperinnöille. Tämä keventää sekä yrittäjän että viranomaisen hallinnollista kuormaa ja mahdollistaa resurssien kohdentamisen vaikuttavampaan työhön, kuten yritysneuvontaan ja arviointiin.

Maksatusperusteinen malli on kokemuksemme mukaan yrittäjälle vaikeasti ennakoitava ja epäselvä. Epävarmuus tuen saannista heikentää luottamusta starttirahajärjestelmään ja lisää neuvonnan kuormitusta. Ansaintaperusteinen malli voidaan nähdä loogisempana ja helpommin ymmärrettävänä, sillä se ei huomioi maksuajankohtaa, vaan maksujen todellista ansainta-aikaa.

Maksatusperusteisen mallin voidaan nähdä rankaisevan palkkatyöstä yrittäjäksi siirtyviä, koska viimeiset palkat, lomakorvaukset ja irtisanomisajan palkat osuvat usein yritystoiminnan alkuun. Ansaintaperusteinen malli tukee hallittua siirtymää, joka tutkimusten ja käytännön kokemusten mukaan tuottaa kestävämpiä yrityksiä.

Starttiraha on tarkoitettu turvaamaan yrittäjän toimeentulo juuri yritystoiminnan käynnistymisvaiheessa, jolloin ansaintaperusteinen malli vastaa paremmin starttirahan alkuperäistä tarkoitusta.

6. Muu lausuttava

Näkemyksemme mukaan harkintavaltaa ohjaavien kriteerien tulee olla riittävän täsmällisiä ja niihin tulee olla yhdenmukaiset valtakunnalliset soveltamisohjeet, jotta asiakkaiden tasavertainen kohtelu toteutuu.

Lisäksi katsomme, että myös palkkatuetun työn tulee kerryttää työssäoloehdot ja että työvoimaviranomaisen harkintamahdollisuus tulisi ulottaa koskemaan myös palkkatuen määrää.

Kononen Erja
Lohjan kaupunki, Lohja-Karkkila työllisyysalue